

Kjove, *Stercorarius*

ALM. KJOVE, *Stercorarius parasiticus*, er næsten ensfarvet mørkebrun eller har (den lyse form) hvid underside, de to midterste styrefjer er stærkt forlænget. MELLEMKJOVE, *Stercorarius pomarinus*, og STORKJOVE, *Stercorarius skua*, er større, sidstnævnte har ikke forlængede styrefjer. Fåtalige træk- og vintergæster.

– Danmarks Dyreverden 7, 158-65.

De mågelignende kjover forfølger andre havfugle som måger og terner indtil de slipper et bytte eller gylper det op, hvorefter kjovent fanger det, ofte i flugten.

Kjove 1852ff fra islandsk kjo, færøisk også *kjogvi*, sandsynligvis et lydord (1), jf. *kivio* Bornholm 1763ff (2), *kive* 1820 med forklaringen »den ypper kiv« (3).

Struntjæger 1763ff (4) vist fra norsk, forleddet betyder snavs, skidt: den forfulgte fugl lader undertiden ekskrementer falde, og man mente, at kjovent åd også dem (5), sml. nedenfor.

Strandhøg 1764ff (6), *mågehøg* Bornholm (?) o. 1770 (7), *snyltemåge* 1796 (8) *trolldpipe* og *rive Læsø* 1802,1852 (9), jf. *trolldpige*, *toldpig* Anholt 1891 (10), den kræver »told« af andre havfugle; *strandjæger* 1823 (11), *strantjæger* 1828 (12), *rov-måge* 1842-75 (13), *havskummer* 1842-75 (14) fra tysk, *tyv(e)måge* 1852-56 (15), *skidtdæder* 1875ff (16), *skidtsluger* (17); *bådsmand* blandt søfolk, halen ligner i formen et merlespir (18), *kovmåge* (19) trykfejl for *rovmåge*?

Skidtjæger Vardeegnen (19a), *skidtsnapper* SØ-Jylland, Thy, NØFyn, Møn, Bornholm og *skidtpiner* Thy (20), den »piner« andre fugle til at slippe byttet; *pibemåge* Thy (21), *ternejæger* nordlige Vendsyssel (22), *roverterne* Hirsholmene (19a), *lortesnapper* Læsø (23).

Færøerne: *kjógvi* af oldnord. *gjoðr* 'rovfugl', navnet gælder i norsk en fiskeørn, som ligner kjovent i fjerdragten; man har diskuteret en beslægtning med ord for 'tyv' jf. *tyfven* 1673 (24), *tjóvi*, *tjégvi* etc. (25); *skua*, *skugvor*, *skuvur*, i stednavnene Skuvoy, Skugvaflati, -dalur (26); Grønland: *isungak* 'den som breder vingerne ud' [agerer såret for at narre mennesker bort fra reden], *meriarsaissok* 'som får andre til at kaste op', *papikak* 'den langhalede' (27), mellemkjove: *isungarssuak*.

LITTERATUR: (1) 451 344; 659 10,420f; (2) 98c 28; 785 104; (3) 903 3.2, 128; (4) 98c 28; 389 1801.4,52 (*stuntjæger*); 659 22,446; (5) 61 155; (6) 98e 36; 451 344; 785 240; (7) 165 30,1930,123; (8)

219 8,1377; (9) 61 155; 451 346; (10) 464e 112; 160 1904/27:1999(1896); (11) 842 170; (12) 880; (13) 822c 59; 451b 621; (14) 822c 59; 451b 621; (15) 451 344; 353 70; (16) 451b 625 (Århus); 169 3,1930-31,147 (Hjerting bugt); (17) 9b 36; (18) 99 145; (19) 52 30/8 1925; (19a) 169 2, 1925,112; (20) 388; 226 1964, 242; (21) 138b 108; 388 (o. 1925); (22) 202c 4, 163; (23) 202d 2,183; (24) 171 131; (25) 165 28,1934,92f; 522 38-41 sml. 59; (26) 409 65; (27) 562 21, 1899,207; 33,1907,85f; 62, 1923,173.

Færøerne: storkjovens unger »er en meget god og dejlig spise ... på Skuøen skal man fordums efter beretninger have fanget 6000 årlig. Man besøgte dem straks de var udklækket og skar det yderste led af vingen for at være vis på dem, når de var ... modne til at aftage« (1673; 1).

Når kjovent forfølger en ride er det »rørende at se, med hvilken smidighed og jamrende skrig riden søger at undgå dens angreb for at bevare sin ofte surt erhvervede fangst, der er bestemt for dens længselsfulde unger. Man har heraf dannet ord-sproget om en stærkere, der plager en svagere, at det er som når 'tjégvi pujnur ride« (2), »kjógvi eftir ritu« (3).

»Den vidtsejlende kjove slog sine lange kryds over bølgerne« *Svend Fleuron* (4).

LITTERATUR: (1) 171 39 jf. 165 1931,23-25; (2) 902 1862,65; (3) 522 85; (4) 222p 129.

Almindelig kjove. BIOFOTO/Arthur Christiansen.

